

Φωτίου Σχοινᾶ, δόκτορος Φιλοσοφίας

Μονοτονικοῦ παρεπόμενα

Ἀλγεινὴ ἐντύπωση μᾶς προκάλεσε ἡ κυκλοφορία ὀρισμένων προσφάτων βιβλίων (ἐπὶ παραδείγματι ἀναφέρω τὰ βιβλία *Νεοπαγανισμός καὶ Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη. Μυθολογία τῶν Ἑβραίων ἢ Βίβλος τῆς Ἐκκλησίας*) τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας σέ μονοτονικό.

Ἀναμφιβόλως τό μονοτονικό σύστημα ἀποτελεῖ θρυαλλίδα στήν ἱστορική γραπτὴ παράδοση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ βίαιη ρήξη τῆς ἱστορικῆς συνέχειάς της. Ἀλλοιώνει θανάσιμα τό γλωσσικό αἰσθητήριο τῶν Νεοελλήνων καὶ ἀποκόπτει τίς νεότερες γενιές ἀπὸ τὴν παραδεδομένη γλωσσικὴ μορφή τῶν παλαιότερων φάσεων τῆς ἐνιαίας γλώσσας μας. Ἐπὶ πλέον θά τολμοῦσα νά πῶ ὅτι προσβάλλει βάναισα τὴν ἴδια τὴν αἰσθητικὴ τοῦ γραπτοῦ ἑλληνικοῦ λόγου.

Γιὰ τό μονοτονικό καὶ τίς ὀλέθριες ἐπιπτώσεις του στὴ ζωντανὴ αἴσθηση τῆς γλώσσας πού μιλεῖται ἀδιάκοπα ἀπὸ τὸν Ὅμηρο ὡς τὸν Καβάφη καὶ τὸν Ἐλύτη, σέ διάφορες βέβαια μορφές καὶ πού ἡ πολυτονία ἀποτελεῖ ἀκριβῶς ἓνα ἀπὸ τοὺς συνεκτικούς ἀρμούς, ὄχι βέβαια τὸν μοναδικό, τῶν διαφόρων φάσεων τῆς ἐνιαίας κατ' οὐσίαν γλώσσας, ἔχουν γραφῆ πολλά καὶ σημαντικά (βλέπε ἐπὶ παραδείγματι τό ἔξοχο καὶ σέ βάθος ἐμπεριστατωμένο δοκίμιο τοῦ Στέλιου Ράμφου *Μονοτονισμένη Μουσικὴ* στό βιβλίο του *Στάσιμα καὶ Ἐξόδοι* στίς Ἐκδόσεις τῶν Φίλων, Ἀθήνα 1988) καὶ ἐγὼ δέν ἔχω οὐσιαστικά νά προσθέσω τίποτε τό καινούριο καὶ πρωτότυπο.

Θέλω μόνο νά ὑπενθυμίσω στοὺς καθ' ὅλα ἀξιοσεβάστους ὑπευθύνους τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τὴν ἐξῆς ἀξιοσημείωτη παρατήρηση τοῦ Χρήστου Γιανναρᾶ : «Ἀπὸ τό '82 καὶ μετὰ συντελέστηκε στήν Παιδεία καταστροφή, πού γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀποδείχεται τραγικότερη τῆς μικρασιατικῆς. Γιατί τό 1922 χάθηκαν ὀριστικά πανάρχαιες κοιτίδες τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἀλλά μετὰ τό '82 χάθηκε τό συνεκτικό στοιχεῖο καὶ θεμέλιο τῆς διαχρονικῆς ἐνότητας τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων : ἡ γλωσσικὴ συνέχεια. Χάθηκε μέ τὴν κατάργηση τῆς διδασκαλίας τῶν ἀρχαίων, τὸν ἐξοστρακισμό τῆς μεταγενέστερης λόγιας γλωσσικῆς παράδοσης: χάθηκε μέ τό ἔγκλημα τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ μονοτονικοῦ».

Ἐγὼ θά ἤθελα ἀπλᾶ νά προσθέσω - πού ἤδη τό ἔχει ἐπισημάνει ὁ Στέλιος Ράμφος - ὅτι τό μονοτονικό ἀποτελεῖ προβαθμίδα τοῦ ἀτονικοῦ, τῆς φωνητικῆς γραφῆς, τῆς ἐκλατίνισης τῶν χαρακτήρων τῆς πατρίου γραφῆς καὶ τέλος τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας ἀπὸ τὴν Ἀγγλική, πρᾶγμα πού στήν οὐσία εἰσηγήθηκε ἡ ἐπίτροπος κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου διὰ τῆς περιβόητης προτάσεως της νά ἀνακηρυχθῆ ἡ Ἀγγλικὴ γλώσσα ὡς ἐπίσημη γλώσσα τῆς Ἑλλάδος πλάι στήν Ἑλληνική, διότι ἔτσι θά διευκολυνθῆ ἡ ἐξεύρεση ἐργασίας ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας νέους. Ὁ Στέλιος Ράμφος στήν ἀνωτέρω ἀναφερθεῖσα μελέτη του γράφει τὰ ἐξῆς ἐφιαλτικά -πιθανόν δέ καὶ προφητικά κατὰ πῶς δείχνουν τὰ πράγματα - ἤδη ἀπὸ τὴν προπερασμένη δεκαετία ὡς παρεπόμενα τοῦ μονοτονικοῦ συστήματος : «Ἡ ἐσωτερικὴ ἀνάγκη καὶ συνέπεια τοῦ ἐξαρθρωμένου αὐτοῦ γραπτοῦ λόγου θά ὀδηγήσει βαθμιαῖα στό ἀτονικό

σύστημα, τὴν φωνητικὴ ὀρθογραφία καὶ ἐν τέλει στὸ λατινικὸ ἀλφάβητο, μὲ τὸ «ἐθνικιστικὸ» ἐνδεχομένως ἐπιχείρημα ὅτι εἶναι καὶ τοῦτο ἐλληνικὸ, ἀφοῦ προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀλφάβητο τῶν ἀρχαίων Χαλκιδέων. Νὰ σημειώσω πῶς διαλυομένου τοῦ γραπτοῦ μας λόγου θὰ περιπέσωμε σὲ τέτοια ἀφασία, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχη ἄλλη σανίδα σωτηρίας ἀπὸ τὴν εἰσαγωγή μιᾶς ξένης γλώσσας, ἣ ὁποία θὰ εἶναι, κατὰ πᾶσαν βεβαιότητα, τὰ οἰκεία στοὺς πρώην Ἑλλήνες καὶ παγκοσμίως κρατοῦντα ἀγγλικά».

Δέν εἶναι κρίμα κι ἄδικο μεγάλο, ὅπως λέγει καὶ ὁ λαϊκὸς ποιητής, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος νὰ ἀποδύεται σ' ἓνα ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα γιὰ τὴ διατήρηση τῆς ἐλληνικότητάς μας ἐν μέσῳ τῆς ἰσοπεδωτικῆς τῶν πολιτισμῶν παγκοσμιοποιήσεως καὶ οἱ ὑπεύθυνοι τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἐκκλησίας νὰ δυναμιτίζουν αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἐλληνικότητά μας, υἱοθετώντας ἓνα τονικὸ σύστημα ἀλλότριον τῆς αὐθεντικῆς ἐλληνικῆς γλώσσας;

Καὶ ἂν οἱ ἀκρίτως υἱοθετήσαντες τὸ μονοτονικὸ σύστημα ὑπεύθυνοι τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀντιτάξουν ὅτι ἀδήριτοι οἰκονομικοὶ λόγοι ἐπέβαλαν τὴν χρῆση του, θὰ τοὺς ὑπενθυμίσουμε τὰ λόγια τοῦ μεγάλου Σταγυρίτη φιλοσόφου, τοῦ Ἀριστοτέλη : «τὸ ζητεῖν πανταχοῦ τὸ χρήσιμον, ἤκιστα ἀρμόττει τοῖς μεγαλοψύχοις καὶ ἐλευθερίοις» (Πολιτικά, 1338 b 2-4).